

KĀRLIS MILLERS

EKSPERTS/ORNITOLOGS

Eksperta sertifikāts Nr. 052

Sertifikāts pagarināts 07.03.2014., derīgs līdz 06.03.2019.

Rīga, 04.11.2018.

Eksperta/ornitologa Kārļa Millera viedoklis par pupuķa *Upupa epops* novērojumu(-iem) nekustamajā „Andrēni” (zemes vienības kad.apz. 80600060291)

Šā gada oktobrī pie manis, kā pie profesionāla ornitologa un Dabas aizsardzības pārvaldes sertificēta eksperta – ornitologa, vērsās SIA "Detālpilāņojumi SB" (juridiskā adrese Jelgavas iela 4A - 15, Līvberze, Līvberzes pag., Jelgavas nov., LV-3014, Reģ. Nr. 40203081595) ar lūgumu paust speciālista viedokli saistībā ar pupuķa (*Upupa epops*) novērojumu (vai vairākiem novērojumiem) nekustamajā īpašumā Andrēni, kas atrodas uz rietumiem no Bergiem Garkalnes novadā.

Uzņēmuma pārstāvji mani informēja, ka pēc apkārtējo iedzīvotāju novērojumiem augstāk minētajā teritorijā novērots pupuķis, kas ir ĪAS (īpaši aizsargājamā suga). Informācija saņemta mutvārdu veidā un tādā pat veidā sasniedza arī mani. Iespējamā pupuķa novērotāji pastāv uz to, ka plānotās teritorijas apbūve ar dzīvojamām mājām pupuķim nodarīšot būtisku kaitējumu. Turpmākajā tekstā īsi paudīšu savu eksperta viedokli.

Pupuķis

Plaši izplatīts Eiropā, Āzijā un Āfrikā, tomēr nav Eirāzijas ziemeļu daļā (Britu salās, Skandināvijas ziemeļos un uz ziemeļiem no līnijas: Kazahija - Baikāls - Usūrija). Nominālā pasuga no Rietumu Palearktiskas pārlido ziemot Āfrikā. Citur nometnieks vai tuvas distances migrants. Astoņas pasugas, Latvijā *Upupa epops epops*. Ligzdošanas laikā pupuķis uzturas ļoti dažādās vietās. Bet pamatnoteikums – nepieciešama atklāta ainava, piem., lauksaimniecības teritorijas, noganītas ganības ar mazām koku grupām, arī industriālajās teritorijās (zonās ar mazāku antropogēno ietekmi). Piekrastes teritorijās ar smilšainu zemi, lielos klajumos (vai vecos degumos) priežu mežā, mazdārziņu rajonos u.c. Šī suga ir dobumperētājs – ligzdo koku dobumos, būros, vecu māju drupās utml.

Andrēnu novērojumi

Pupuķa novērojumi Andrēnu teritorijā un/vai tuvākajā apkārtnē viennozīmīgi ir klasificējami kā gadījuma rakstura. Nav minēts ne datums, ne īpatņu skaits, ne novērojumu reizes, datumi, ne kāda cita precīzāka informācija. Līdz ar to nav izslēdzams pavasara/rudens migranta vai pēcligzdošanas novērojums. Tāpat, nav pieejama foto dokumentācija. Respektīvi, šāda veida informācijai ir zema ornitofaunistiskā vērtība.

Personīgā pieredze

Pēc manas pieredzes, kas gūta gandrīz 20 gadus veicot lauka darbus dažādās Latvijas vietās – pupuķim pamatnosačijums vienmēr ir bijis vairāk vai mazāk atklāta ainava. Mana pieredze ir tāda, ka pupuķis diezgan labprāt izvēlas privātmāju rajonus kur gan ligzdo, gan barojas privātmāju dārzos u.c. Piem., vairākus gadus pavasaros savas mājas apkārtnē Pierīgā regulāri

dzirdu riestojam (dziedam) pupuķi. Savukārt, vēlāk vasarā pupuķis (t. sk. jaunie putni) barojas gan kaimiņu dārzos, gan manā dārzā.

Andrēnus apmeklēju šā gada 03. novembrī, ārpus ligzdošanas sezonas. Teritorijas rietumu mala pagaidām vēl ir salīdzinoši klaja un smilšaina, kas ir piemērota pupuķim kā viena no barošanās vietām. Tomēr, no austrumu puses zemes gabals pakāpeniski aizaug ar parasto priedi *Pinus sylvestris* (1. attēls). Skatot iepriekšējo gadu satelītuzņēmumus, skaidri redzams,

1. attēls. Andrēnu īpašuma austrumu daļa, kas aizaugusi ar parasto priedi *Pinus sylvestris* ka aizaugums turpina pieņemties apmēros. Līdz ar to, ja tuvākajā laikā netiks veikta saimnieciskā darbība, ierobežojot veģetācijas izplatību, tad, visticamāk, samērā drīz šādai sugai kā pupuķis tā kļūs praktiski neizmantojama.

Pēc dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols” atrodamās informācijas ne Andrēnos, ne tuvākā apkārtnē pupuķa novērojumi neuzrādās. Savukārt zemesgabala dienvidu daļā ir īpaši aizsargājamais biotops Mežainas piejūras kāpas (ES:2180). Andrēnu lokālplānojums paredz mazstāvu dzīvojamo māju apbūvi. Atbilstoši likumdošanai un šobrīd portālā www.geolattvija.lv pieejamajai informācijai minētais ES biotops netiks likvidēts un tā iespējamā robežu maiņa šai sugai nekaitēs.

Kā jau minēju, tad pupuķi ļoti labprāt izmanto privātmāju dārzus kā barošanās vietas. Saglabājoties ES biotopam, nevar tikt nodarīts kaitējums iespējamai pupuķa ligzdošanas vietai (dobumam).

Līdz ar to, nesaskatu nevienu racionālu argumentu, kādēļ plānotā Andrēnu apbūve varētu kaitēt pupuķim.

Izmantotā literatūra un informācijas avoti

- Dabas datu pārvaldības sistēma „Ozols” [skatīts 2018. g. 04. novembrī].
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību
- K.Millera lauka piezīmes
- Mullarney K., Svensson L., Zetterström D. 2011. Collins Bird Guide 2nd edition. HarperCollins, London, 238 pp.
- Interneta vietne https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_9493
- Interneta vietne www.latvijaspuzni.lv/lv/putnu-saraksts.html
- Interneta vietne www.putni.lv
- Latvijas NATURA 2000 vietu monitoringa metodika. Rīga 2007
- MK 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr.396. [skatīts 2018. g. 04. novembrī]. Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=12821>
- The Clements Checklist of Birds of the World, 6th Edition 2007" (versija 6.5)

Kārlis Millers

Mg. biol. Kārlis Millers
Rūpniecības 13-11, Rīga, LV-1010
Ornitologs/eksperts
Eksperta sertifikāta nr. 052
Izsniegts 07.03.2014. / Sugu specializācija - putni